

Ympäristöministeriön lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamisesta

Suomen Latu ry:n lausunto (lausunto jätetty ti 23.8.2022)

Suomen Latu kiittää mahdollisuudesta lausua luonnoksesta hallituksen esitykseksi vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla perustettuja kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja eräitä luonnonsuojelualueita koskevien lakien muuttamisesta.

Suomen Latu on ulkoilualan järjestö, missä on yli 180 jäsenyhdistystä ja noin 90 000 jäsentä. Suomen Latu edistää kaikenikäisten ulkoilua ja liikunnallista elämäntapaa – kaikkina vuodenaikoina. Järjestön tavoitteena on, että kaikki löytäisivät mielekkään tavan ulkoilla ja nauttia luonnosta.

Viimeisimmän viime toukokuussa julkaistun Luonnonvarakeskuksen luonnon virkistyskäytön valtakunnallisen inventoinnin mukaan suomalaisista aikuisista (15–80-vuotiaat) 96 prosenttia ulkoilee. Tämä tarkoittaa, että lähes kaikki suomalaiset ulkoilevat vuosittain. Suomen Latu pitää oleellisen tärkeänä, että luonnonsuojelulain nojalla perustetuissa kansallis- ja luonnonpuistoissa, sekä muilla luonnonsuojelualueilla turvataan ulkoilu ja luonnon virkistyskäyttö.

Suomen Latu pitää tärkeänä myös sitä, että kansallispuistoja säätelevät lait, asetukset, sekä kansallispuistojen hoito- ja käyttösuunnitelmat ovat mahdollisimman saman suuntaiset kansallispuistoista riippumatta. Tämä lisäisi niiden noudattamista.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi eräiden luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia, eräiden uusien luonnonsuojelualueiden perustamisesta valtionmaille annettua lakia ja eräiden valtion omistamien alueiden muodostamisesta kansallispuistoiksi ja luonnonpuistoiksi annettua lakia sekä yhteensä 18 lakia, joilla on perustettu kansallispuistoja, luonnonpuistoja ja muita luonnonsuojelualueita vuoden 1923 luonnonsuojelulain nojalla.

Esityksen tavoitteena on saattaa myös ennen vuoden 1996 luonnonsuojelulain voimaantuloa perustettujen luonnonsuojelualueiden rauhoitussäännökset yhdenmukaisiksi uuden luonnonsuojelulain kanssa ja saattaa rauhoitussäännökset lain tasolle.

Suomen Latu pitää näitä muutoksia perusteltuina. Suomen Latu toteaa, että kansallispuistoissa luonnon virkistyskäyttöä ei saa tarpeettomasti rajoittaa. Lisäksi Suomen Latu lausuu muutamasta asiasta koskien Urho Kekkosen kansallispuistoa.

Esityksessä perusteluissa todetaan, että ”Pykälän 2 momentissa säädettäisiin, että paikallisen saamelaisyhteisön jäsenet saavat rakentaa luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisia turvekammeja Urho Kekkosen kansallispuistossa. Voimassa olevan

asetuksen mukaan luontaiselinkeinojen harjoittamista varten tarpeellisten turvekammien rakentaminen on sallittua vain Kevon luonnonpuistossa ja sielläkin rakentaminen edellyttää Metsähallituksen lupaa. Poikkeus ehdotetaan laajennettavan myös saamelaisten kotiseutualueella sijaitsevaan Urho Kekkosen kansallispuistoon, koska poikkeus liittyy saamelaisten perinteisten elinkeinojen ja kulttuuriperinnön ylläpitämiseen. Samasta syystä rakentamisen ehdotetaan olevan sallittua ilman Metsähallituksen lupaa.”

Suomen Latu kannattaa luontaiselinkeinojen eli marjastuksen, sienestyksen, kalastuksen, metsästyksen ja poronhoidon harjoittamista varten tarpeellisten rakennelmien eli turvekammien rakentamisen mahdollistamista Urho Kekkosen kansallispuistossa.

Esityksen perusteluissa todetaan, että ”Ehdotusten myötä aluekohtaiset erityispiirteet säilyisivät osana rauhoitussäännösten kokonaisuutta.” Tämä on tärkeää, koska eri alueilla on omia erityispiirteitä esimerkiksi luonnon virkistyskäytön tavoissa. Kuten Urho Kekkosen kansallispuistossa on sallittua tilapäinen tulenteko järjestyssäännössä tarkemmin määrytyllä tavalla.

Esityksen perusteluissa todetaan, että ”6 d §. Lakiin lisättäisiin uusi pykälä, jossa säädettäisiin Urho Kekkosen kansallispuiston neuvottelukunnasta. Säännös olisi voimassa olevan Urho Kekkosen kansallispuistosta annetun asetuksen 5 §:n 2 momentin mukainen kuitenkin siten, että neuvottelukunnan kutsuisi kokoon Metsähallitus, joka toimisi neuvottelukunnassa asiantuntijajäsenenä. Nykyisen säännöksen mukaisesti neuvottelukunta olisi kutsuttava eli Metsähallituksella ei olisi asiassa tarveharkintavaltaa, toisin kuin muiden neuvottelukuntien osalta on. Varsinaisia jäseniä olisi enintään 12, joilla olisi henkilökohtaiset varajäsenet. He edustaisivat keskeisiä eturyhmiä eli jäseniksi kutsuttaisiin asianomaisten kuntien ja paliskuntien, paikallisten luonnonsuojelua, riistanhoitoa, elinkeinoja ja paikallisia asukkaita edustavien yhteisöjen ja retkeilyjärjestöjen edustajat sekä ympäristöministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustajat. Neuvottelukunnan toimikausi pitenisi nykyisestä kolmesta vuodesta neljään vuoteen kerrallaan.”

Urho Kekkosen kansallispuiston neuvottelukunnalla on tärkeä rooli edistää ja tuoda yhteen Urho Kekkosen kansallispuiston toimijoita ja intressitahoja. Siksi on tärkeää, että jatkossakin ko. neuvottelukunta on Metsähallituksen kutsuttava kokoon vailla tarveharkintavaltaa. Ko. neuvottelukunnan toimikauden piteneminen vuodelta kolmesta neljään vuoteen on perusteltua lisätoiminnan pitkäjänteisyyttä. Lakimuutoksen jälkeen ko. neuvottelukunnan kutsuisi jatkossa ympäristöministeriön sijaan Metsähallitus. Onkin tärkeää, että Metsähallitus varaa riittävästi rahoitusta ko. neuvottelukunnan toimintaan, että ko. neuvottelukunnan on mahdollista tosiasiallisesti toimia.